

Львова О. Л.
канд. юрид. наук,
старший наук. співроб. відділу теорії держави і права
Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України,

До питання легалізації вимог лгбт-спільнот: дискримінація чи привілеї?

Для України важливою є інтерпретація найкращих міжнародних зразків права до власного законодавства. У ст. 2 Договору про ЄС це сформульовано наступним чином: «Цінностями, на яких заснований Союз, є повага до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства закону і поваги прав людини, включаючи права осіб, що належать до меншин. Ці цінності є спільними для сукупності держав-членів, яка характеризується плюралізмом, недискримінацією, терпимістю, справедливістю, солідарністю і рівністю між жінками і чоловіками» [3].

Водночас, слід зважати на те, що ідеологія різноманітних суспільств має свої особливості. Сьогодні можна спостерігати конкретні законодавчі новели, які стають плацдармом для подальшого «бомбардування» традиційного, споконвічного уявлення про сім'ю та сімейні цінності, заперечення її природного походження. Основою цього є викривлене розуміння свободи і рівності людини, та відповідної підміни понять, що йдуть у розріз з науковими уявленнями про ці явища.

Так, у листопаді 2015 р. до ст. 2-1 Кодексу законів про працю України були внесені поправки, відповідно до яких забороняється будь-яка дискримінація у сфері праці за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації.

Парламентарі з 9-ї спроби проголосували за доповнення поняттями «сексуальна орієнтація» та «гендерна ідентичність» переліку заборон дискримінації у трудових відносинах, що відбулося з грубими порушеннями регламентних процедур. До того ж законопроект № 3442 не містить жодних застережень щодо можливості церквам і релігійним організаціям відмовляти у працевлаштуванні особам нетрадиційної сексуальної орієнтації через те, що їх спосіб життя не відповідає наявним для релігійних інституцій моральним вимогам [5].

Тобто, вказані правки фактично анулюють будь-які уявлення про професійну етику: наприклад, вихователем, вчителем, лікарем наших дітей може стати представник нетрадиційної сексуальної орієнтації.

Якщо говорити про рівність з огляду на ст. 24 Конституції України, мова йде про рівність усіх перед законом, а не урівнювання чоловічої і жіночої статей.

Провідні вчені, автори фундаментальних досліджень, справедливо наголошують, що поняття «рівні права та обов'язки» не означає «однакові права та обов'язки». До окремих категорій осіб, що мають особливий правовий статус, можуть застосовуватися додаткові гарантії щодо реалізації принципу рівності перед законом. І це не означає створення певним особам яких-небудь привілеїв, що дозволяли б порушувати закон [1, с. 198, 200]. Зокрема, в юридичній науці вказується на такі принципи: принцип диференціації, який передбачає визнання факту відмінностей між людьми, що має враховуватися правом; та принцип позитивної дискримінації, що виходить з факту природної нерівності між людьми [4, с. 84].

Ознаки, за якими можлива дискримінація і які визначені у Конституції, не є поведінковими. У такому разі слід говорити не лише про представників ЛГБТ, а, наприклад, про нудистів, про людей з різними видами залежності, наприклад, про курців. Не так давно законодавчо було заборонено паління у громадських місцях, рекламу тютюнових виробів тощо. Якщо зважати на риторику постановки питання з боку ЛГБТ, то ці люди-курці виявилися дискримінованими і мали б відстоювати свої права. Однак дані законодавчі впровадження відбулися на ґрунті того, що паління шкодить здоров'ю людини – як тих, хто палить, так і оточуючих.

Тобто, законодавча стратегія відбувалася не проти певної групи людей, проти громадян України з належними їм правами, а у розрізі визнання певного явища таким, що має шкідливі наслідки для усього суспільства.

Численні наукові дані вказують на сумні наслідки явища гомосексуалізму. Передусім, це найвищий рівень захворювання на СНІД та ін. хвороби. Якщо говорити про усиновлення дітей одностатевими парами – це руйнує психіку дитини тощо (на це вказують психологи, педагоги, медики, економісти та ін. вчені).

Щодо Конституції України – терміни «чоловік» і «жінка», які вжиті у ст. 51 щодо визначення шлюбу, виявляються дискримінаційними для ЛГБТ, тому Конституційною асамблеєю вже розроблені і будуть подані до Верховної Ради України відповідні зміни, де ці слова вилучено при формулюванні розуміння сім'ї.

Одностатеві шлюби можуть бути легалізовані на Україні вже у другому кварталі 2017 р. Про такий намір Кабміну йдеться у «Плані заходів щодо реалізації Національної стратегії у галузі прав людини на період до 2020 року» №1393-р. від 23.11.2015 р., підписаного А. Яценюком [6]. Зокрема, в документі визначаються наступні кроки: «забезпечення покарання за злочини, вчинені з мотивів нетерпимості за такими ознаками, як сексуальна орієнтація, транссексуальність»; «розробка і подання законопроекту про легалізацію громадянського партнерства одностатевих пар»; планується замінювати документи особам, яким встановили клінічний діагноз «транссексуальність»; передбачається дозвіл на всиновлення дітей трансгендерними парами і т. і.

Складається враження, що українська влада таким чином намагається показати населенню «євроінтеграцію»: раз не вдалося здійснити економічні і політичні реформи, подолати корупцію (що є вимогою європейської спільноти до влади), потрібно хоча б легалізувати одностатеві шлюби і т. п.

Чим конкретно обґрунтовують свої прагнення представники ЛГБТ, виходячи із повідомлень ЗМІ?

1) Зокрема, представники Гей-Альянсу вбачають нонсенс у тому, що цивільні партнерства існують (від 100 до 200 тисяч), а закону, який би регулював їх, - немає. Однак не все, що є фактом в Україні, має набути законодавчого оформлення, наприклад, існує корупція, існує проституція, існує нелегальний обіг наркотичних засобів, зброї і т.і. Також слід згадати про насправді дискримінованих людей в Україні – це самотні люди похилого віку, яких за офіційними даними близько 740 тисяч.

2) Також ЛГБТ спільнота у своїх програмах посилається на факти насильства щодо їх. Дана проблема має місце. Однак це не питання дискримінації, це питання культури осіб, які вчиняють таке насильство. Якщо таким людям як громадянам України було відмовлено у порушенні кримінальної справи за фактом вчинення злочину проти них, чи відмовлено у зверненні до суду за захистом своїх прав, у такому разі можна говорити про факт дискримінації?

3) Щодо легалізації одностатевих партнерств, то представники ЛГБТ-спільнот зазначають, що такий законопроект повинен враховувати питання володіння і успадкування майна, утримання одного партнера іншим у випадку непрацездатності, надання дозволу на медичні втручання тощо.

Слід нагадати, що в рамках цивільного законодавства передбачено чимало інструментів для вирішення даних питань, зокрема, є такий вид власності, як спільна, часткова власність. Знову згадаймо самотніх людей, для яких найближчою людиною можливо є сусід чи друг. І як їм здійснювати спадкування, інші майнові чи медичні права тощо? Це вирішується в рамках чинного законодавства. Існують такі інститути права, як інститути заповіту, доручення, договору (наприклад, договір довічного утримання і т. і.), нотаріату тощо. І якщо і потрібні якісь зміни і доповнення, то в межах відповідної галузі права. Однак, чомусь йде зазіхання на Основний Закон держави, на цілий інститут сім'ї, у чому потім житиме усе українське суспільство.

Таким чином, боротьба з дискримінацією секс меншин перетворюється у надання необґрунтованих привілеїв останнім. Це автоматично породжуватиме дискримінацію людей, які сприймають сім'ю як природне (традиційне) явище.

Вітчизняна психолог Л. Гридковець вказані явища узагальнює терміном «гендернорівнісний екстремізм», що спрямований на викривлення моделі чоловічо-жіночої взаємодії і переводить стосунки між чоловіком і жінкою із стану «посвяти» у стан «бізнес-

проекту», при цьому руйнуючи ефективні моделі взаємодоповнення статей та знищуючи традиційні норми та цінності [2, с. 302].

Таким чином, вказані законодавчі новели фактично створюють необґрунтовані привілеї сексуальним меншинам, що призводить до дискримінації традиційних сімей.

З метою запобігання руйнуванню інституту сім'ї в Україні, українська влада повинна: 1) зав'язати суспільний діалог із зазначених проблем і розпочати народні обговорення з ключових питань, що стосуються розширення переліку та змісту основних прав людини; 2) з'ясувати суспільну думку та уявлення про сім'ю та сімейні цінності; 3) дослідити українську наукову правову думку із зазначених проблем та врахувати її, дотримуючись принципу науковості в процесі законопроектної діяльності; 4) у своїй діяльності дотримуватися принципу верховенства права та чинних положень Конституції України.

Список використаних джерел:

1. Богінич О. Л. Реалізація принципу рівності в сучасних реаліях // Принцип рівності у праві: теорія і практика : монографія / за заг. ред. Н. М. Оніщенко. – К. : Юрид. думка, 2014. – С. 206-223.

2. Гридковець Л. М. Гендернорівнісний екстремізм як фактор руйнації родин / Л. М. Гридковець // Наукові студії із соціальної та політичної психології. – №27 (30). – К., 2011. – С. 301-311.

3. Договір о Європейском Союзе (Маастрихт, 7 февраля 1992 г.; текст с изменениями и доп. от 13 декабря 2007 г.) // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим пошуку: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_029. Дата доступу: 13.12.2007 р.

4. Погребняк С. П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика) : монографія. – Х. : Право, 2008. – 240 с.

5. Порущуючи закон, Парламент проголосував за резонансні зміни до Трудового кодексу // Електронний ресурс: Католицький оглядач. – Режим доступу від 12.11.2016 р.: <http://catholicnews.org.ua/porushuyuchi-zakon-parlament-progolosuvav-za-rezonansni-zmini-do-trudovogo-koдексу>.

6. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 р.» №1393-р. від 23.11.2015 р. – Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади. – [Електронний ресурс] Режим пошуку: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248740679>.